

Kyvyt käyttöön

VATES

3/2008

Kyvyt käyttöön verkostotyö käynnistyi

mukana Ilmo Arosilta ja Virpi Dufva
s.18

Jani Lahtela
kurkottaa
unelmiensa työhön
oppisopimuksella s.14

Opetusministeri haluaa
vahvistaa ammatillisen
erityisopetuksen
työelämäyhteyttä s.8

Kyvyt käyttöön

3 ■ 2008

Kyvyt käyttöön on vammaisten ja osatyökykyisten työllistymisen erikoisaikakauslehti.

Päätoimittaja

Marjatta Varanka

Toimitussihteeri

Juha Saarinen
Puh. (09) 7527 5506
juha.saarinen@vates.fi

Toimittaja:
Arto Vilmi

Osoite

PL 40, 00621 Helsinki
(Oltermannintie 8)
Puh. (09) 7527 551
Faksi (09) 7527 5521

Osoitteenmuutokset ja tilaukset:

Marianne Kaunismäki
Puh. (09) 7527 5502
marianne.kaunismaki@vates.fi

Kyvyt käyttöön 4 / 2008

ilmestyy joulukuussa 2008.
Siihen tarkoitettun aineiston tulee olla toimituksessa viimeistään 8.11.2008.

Toimitus toivoo lukijoilta palautetta, juttuideoita, käytännön esimerkkejä ja kokemuksia.

Ulkoasu / piirroksat
Markku Böök

Kannen kuva
Jukka Uotila

Painopaikka
Savion Kirjapaino Oy

Painos
7000 kpl

Kyvyt käyttöön on ilmainen.
Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Kyvyt käyttöön vähintään eurooppalaiselle tasolle

Lokakuu 2008

Vammaiset ovat edelleen kaukana yhteiskunnallisesta tasa-arvosta, yhdenvertaisesta työllistymisestä. Ehkä monille yllättävää on, että Suomessa vammaisten työllistyminen on merkittävästi alemmalla tasolla kuin Euroopassa yleensä. Parhaiten vammaiset ovat Euroopassa työllistyneet Itävallassa, Saksassa ja Belgiassa, joissa vammaisten työllistymisaste on 60 %. Alhaisin työllistymistaso on Suomessa, 15 %; vaikeinta näyttää olevan mielenterveyskuntoutujien ja kehitysvammaisten työllistyminen.

Vammaisten koulutus- ja opiskelumahdollisuudet ovat parantuneet valtavasti. Silti korkeasti koulutettujenkin vammaisten urapolku työmarkkinoille on lähes ylipääsemätön. Koulutuksen ja ammattiin valmennuksen ansiosta vamma ei ole rajoite työmenestykselle, rajoitteena ovat ennakkoluulot ja tiedon puute. Kun vammainen jää työhön valitsematta, liian usein käytetään kriteerinä vammaisuutta, ei osaamista.

Lainsäädännön keinoin, yhdenvertaisuuslailla, on yritetty ainakin teoriassa parantaa vammaisten ja muiden erityisryhmien asemaa työelämässä. Yhdenvertaisuuslaki kieltää syrjinnän mm. terveydentilan tai vammaisuuden perusteella. Komeasta nimestään huolimatta laki toimii huonosti. Sen turvin vammainen ei saa oikeutta työsyryntätapauksissa. Toiveissa on, että YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen ratifiointi tuottaisi työllisyyttä parantavaa lainsäädäntöä. Sopimushan korostaa vammaisen oikeutta olla yhteiskunnan täysi-valtainen jäsen.

Vammaisjärjestöt perustivat VATES-säätiön tavoitteena vaikuttaa vammaisten asemaan ja mahdollisuuksiin avoimilla työmarkkinoilla. Laajalla verkostoitumisellaan VATES on nostanut vammaisten työllistymiskysymykset moniin neuvottelupöytiin. VATESin ansiosta työmarkkinaosapuoletkin ovat vihdoinkin alkaneet kiinnostua vammaisten työllisyydestä.

VATESin toiminnassa keskeistä on ollut tiedottaminen ja valistus, joka on perustunut laajaan ja monipuoliseen yhteistyöhön. Säätiön 15-vuotispäivillä 1.10. käynnistynyt Kyvyt käyttöön

-verkosto on erinomainen keino toimia vammaisten ja osatyökykyisten työllistymiseksi, koska verkosto tarjoaa kaikille työllistymisosapuolille yhteisen toiminta-areenan.

Verkoston tärkeä tehtävä on yhteistyön ja vuoropuhelun luominen työnantajien kanssa sekä vaikuttaa siihen, että työllistymisen tukitoimet ovat tasa-arvoisesti kaikkien vammaisten ja osatyökykyisten saatavilla koko maassa. Tähän haasteeseen vastaamiseen tarvitaan mahdollisimman monia aktiivisia verkostotoimijoita.

Asettakaamme Kyvyt käyttöön -työmme tavoitteeksi, että vammaisten ja osatyökykyisten työllisyysaste nousee vähintään eurooppalaiselle tasolle.

Mauno Lehtinen

VATES-säätiön hallituksen
puheenjohtaja

2 Pääkirjoitus

Kyvyt käyttöön vähintään eurooppalaiselle tasolle!

4 Asiakas on pomo

Uusia tuulia -koulutushankkeessa toimittiin asiakkaan kanssa, ei hänen puolestaan.

8 Ammatillisen erityisopetuksen työelämävastaavuutta on vahvistettava

Opetusministeri Sari Sarkomaa näkemyksiä ammatillisesta erityisopetuksesta ja työllistymisestä.

10 Työhönvalmentajastako ammattioppilaan työllistymisen varmistaja?

Rehtori Olli Daavittila, opetusneuvos Kaija Miettinen, johtaja Markku Niemelä ja ammattiin oppivien vammaisten työllistymisen haasteet.

12 Koulutuskalenteri 2009

VATES-säätiön vuoden 2009 koulutustarjonnassa on mm. VATES-päivät helmikuussa Helsingissä.

14 Onnellisinta on tehdä mieleistään työtä

Työni ja minä -sarjassa Jani Lahtela on kiinni unelmiensa työssä oppisopimuskoulutuksen avulla.

17 Moduuleista polku työelämään

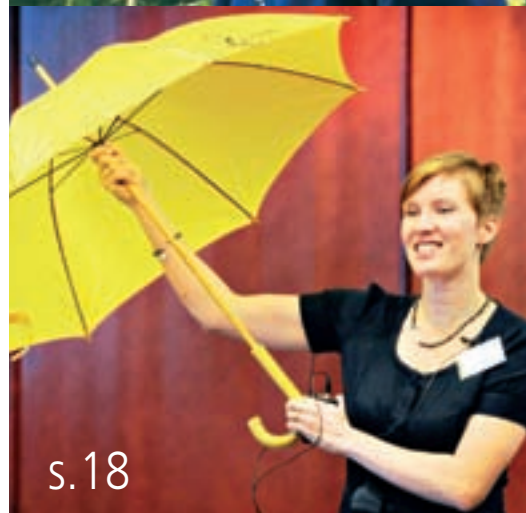
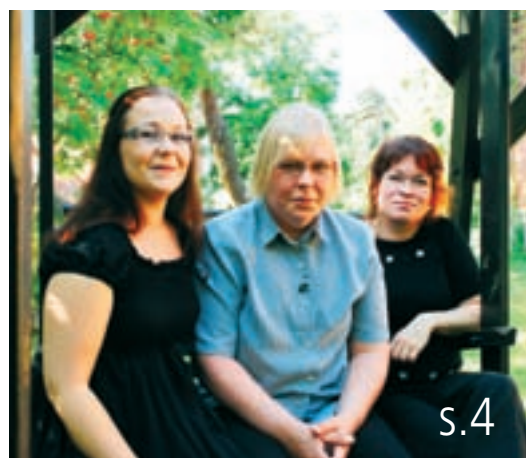
Näkökulmassa EK:n koulutusjohtaja Markku Koponen peräänkuuluttaa yksilöllisiä polkuja ammatilliseen erityisopetukseen.

18 **Kyvyt käyttöön -verkostotyö käynnistyi**

Vammaisten ja osatyökykyisten työllistymiseksi toimivan uuden verkoston työ käynnistyi juhla- ja senssitunnelmissa.

20 Ajassa

Aiheina mm. syrjintä säännölliseen seurantaan ja sosiaalista yrityksestä vuoden uusyritys.

Uusia tuulia

Asiakas on pomo

Niemikotisäätiön Uusia tuulia -hankkeessa löydettiin mielenterveyskuntoutujille koulutusreittejä ja vietettiin jopa maisterisjuhlia.

- Oleellista oli toimia asiakkaan kanssa, ei hänen puolestaan, sanoo projekti-koordinaattori Tiina Rauhala.

Niemikotisäätiön Uusia tuulia -hanke käynnistyi vuonna 2006 Raha-automaattiyhdistyksen tuella. Se päättyi virallisesti tämän vuoden loppuun. Hankkeen toimijat, projekti-koordinaattori *Tiina Rauhala* ja projektityöntekijä *Katja Pöllänen* toivovat, että jossakin muodossa hanketta voitaisiin jatkaa, jotta toimintamallia saataisiin juurrutetuksi kuntoutuksen kenttään.

Hanketta esitellään Mielenterveysmessuilla.

Kaikki saivat jotakin

Uusi tuulia -hankkeen tavoitteena oli, että palveluohjauksellista työtapaa soveltamalla löydetään asiakkaan kanssa mahdollisuudet saattaa keskeytyneet opinnot päätökseen, käynnistää asianomaiselle sopivat opinnot tai saada alkuun jotain muuta. Perimmiltään tärkeässä oli työelämävalmius tai muu mielekäs toiminta.

Vuosina 2006 - 2008 läpiviedyssä hankkeessa oli mukana puolensataa helsinkiläistä 30 - 35 -vuotiasta mielenterveyskuntoutujaa. Runsaalla puolella heistä oli peruskoulutuksena ylioppilastutkinto, muilla peruskoulu tai peruskoulun, ammattikoulun ja lukion jonkinlainen yhdistelmä. Yhteys hankkeeseen oli syntynyt muun muassa psykiatrisen hoidon kautta.

Mitä saavutettiin?

Erityisammattioppilaitosten valmentavaan koulutukseen ohjautui kaksi asiakasta, ammatilliseen koulutukseen neljä henkilöä. Maisterintutkinnon sai päätökseen kolme kuntoutujaa. Yhden yliopisto-opiskelu käynnistyi uudelleen. Niemikotisäätiön työkeskukseen työllistyi neljä henkilöä. Yhteensä kahdeksan asiakasta ohjautui säätiön Mieli töihin -

Ilman koulutusta mielenterveyskuntoutujan asema työmarkkinoilla on vieläkin heikompi kuin se muuten on, projekti-koordinaattori Tiina Rauhala sanoo.

valmennukseen tai Mielenterveyden keskusliiton Toiveista totta -kursseille sekä Kuntoutussäätiön työhönvalmennuskursseille.

Muu toiminta, kuten uusi harrastus, virisi neljällä ja sairaalan hoitajaksolle hakeutui kaksi henkilöä.

Yhteistyötä on ollut runsaasti Mielenterveyden keskusliiton ja Keskuspuiston ammattiopiston kanssa.

Osa kuntoutujista päätyi siihen, että palvelu ei ollut heidän tilanteessaan vielä oikea-aikainen.

- Kaikki mukana olleet saivat hankkeelta jotain, kun opiskelun käsite nähdään laajasti, projektityöntekijä Katja Pöllänen toteaa.

Kanssa, ei puolesta

Hankkeessa kehitetty palveluohjauksellinen malli opintojen tueksi, tarkoittaa Tiina Rauhalan mukaan sitä, että tehdään asiakkaan kanssa, ei hänen puolestaan.

Esimerkiksi yksi vaativat opinnot hankkeen aikana loppuun saattaneista asiakkaista painottaa palautteessaan sitä, että hän alkoi sen ansiosta asettaa itse tavoitteitaan eikä yrittänyt pyrkiä mui-

den asettamiin päämääriin. Hän oli kuitenkin kokenut erittäin tärkeäksi henkilökohtaisen, eteenpäin johtaneen tuen, jota hän hankkeelta sai uskonpuutteen hiipiessä mieleen.

- Tässä työskentelymallissa asiakkaalle ei tarjota valmiiksi räätälöityä pakettia, vaan lähdetään juuri kyseisen henkilön tilanteesta ja tarpeista. Se on vuorovaikutusta. Ensiksi on tutustuttava. Sitten kartoitetaan, pohditaan, kehitellään ja taas puhutaan. Tarvittaessa asioidaan viranomaisten luona tai käydään oppilaitoksissa tutustumassa mahdollisuuksiin.

- Vähitellen asiakkaan oma tavoite muotoutuu ja suunnitelma hahmottuu. Tämän jälkeen työstetään käytännön osatavoitteet ja laaditaan päivä- ja viikko-ohjelmat. Myös hakumenettelyissä tuetaan. Matkan varrella tavataan edelleen ja tarvittaessa suunnitelmaa tarkistetaan. Yhdessä etsitään, mitä tarjontaa kaupungista löytyy ja mikä olisi paras vastaus juuri kyseisen henkilön tilanteeseen.

”Pomo” nimenä kuvaa asiakkuutta, jossa prosessi etenee pomon eli asiakkaan määrittelemien tavoitteiden suun-

taan ja hänen tahdissaan, Tiina Rauhala kuvaa.

Jatkoa toivotaan

Uusia tuulia -hanke on osoittanut, että asiakkaan omia tavoitteita kunnioittaviin tuloksiin tarvitaan eniten aika-nimistä resurssia. Jos on aikaa paneutua, tuloksia tulee.

- Kyllähän tämä tosiasia kuntoutuksen kentällä tiedetään, mutta ei se auta, kun ajasta on kaikilla pula. Toivomme kuitenkin, että jotain hankkeemme kokemuksista juurtuu ja tuottaa uusia onnistumisia.

- Meillä on palava halu saada jatkoa tälle projektille. Olisi tärkeää, että voisimme varmistaa mukana olleiden kanssa edes harvatahtisen tapaamisen tai jonkinlaisen ryhmämuotoisen tuen.

Rauhalan ja Pölläsen mukaan jatkossa tärkeätä olisi yhteistyö työvoimatoimiston kanssa. Alustavasti on vireillä joitakin suunnitelmia muutaman innostuneen työntekijän kanssa työvoimahallinnossa, mutta käytännön toteutus vaatii sekin rahoituksen joltakin taholta.

Hankkeen ansiosta vähintään kuntoutujien elämänlaatu parani, elämäntilanne hahmotui ja elämä muuttui mielekkäämmäksi, toteaa projektityöntekijä Katja Pöllänen.

Marjut ja Lauri

Niemikotisäätiön Uudet tuulet -hanke kuljetti Marjut Koposen opiskelun kautta seurakuntaan töihin ja Lauri Koskisen koulutuskokeilun myötä talotekniikkaa opiskelemaan.

Marjut Koponen oli elänyt melkein koko ikänsä Saksassa. Hän oli käynyt siellä peruskoulun, keskikoulun ja lukion. Opettajalinjan opinnot Frankfurt am Mainin yliopistossa olivat loppusuoralla, pääaineina englanti ja uskonto. Jäljellä oli pari kirjallista suoritusta ennen auskultointia, kun opinnot katkesivat psykoosiin.

- Siihen asti olin ollut terve. Opinnot olivat menneet hyvin. Olin myös hankkinut opiskelun ohessa jonkin verran tuloja toimistotöissä ja tuntiopettajana.

Marjut palasi Suomeen. Täällä hän sairastui uudestaan. Opiskelu tai töiden haku vapailta markkinoilta oli mahdotonta.

Kuntoutuminen käynnistyi psykiatrisen hoidon kautta. Uusia tuulia -projekti tavoitti hänet Niemikotisäätiön Herttoniemen työkeskuksesta.

- Tuolloin minulla oli jo jonkinlaisen muutoksen tarve. Lähdin mielelläni mukaan, kun Uusia tuulia -hankkeesta soitettiin, Marjut kertoo.

Yhteistyö projektikoordinaattori Tiina Rauhalan kanssa johti ensin Mielen terveyden keskusliiton Toiveista totta -kurssille. Tämän jälkeen esiin nousseista vaihtoehdoista Marjut päätyi Niemikotisäätiön Mieli-töihin -valmennukseen, tietokoneen käyttöä opettelemaan. Myös tietokone saatiin hankituksi säätiön avulla.

Nyt Marjut käy työssä Herttoniemen seurakunnan taloushallinnossa, kahdesti viikossa neljä tuntia kerrallaan. Tämä työ järjestyi, kun hän oli oma-alotteisesti ottanut yhteyttä kirkkoherra Veijo Vatkaan.

Marjut sanoo, että asiat ovat nyt hyvin.

Halusin töihin seurakuntaan ja minut otettiin siellä lempeydellä vastaan, kertoo Marjut Koponen.

uusissa tuulissa

Kaikkein eniten opintojen alkuun saattamiseen tarvitaan sitä mitä yleensä on vähiten: aikaa.

- Saan maahanmuuttajan erityistukea. Lisäksi on pieni kansaneläke ja asumistuki. Tulen niillä toimeen. Asunto on Niemikotisäätiöltä. Asenne elämään ja tulevaisuuden herättämät tunteet ovat myönteisiä.

Mikä osuus tässä on sillä, että Marjut Koponen ja Uusia tuulia -hanke kohetasivat? Sitä on mahdotonta sanoa täsmällisesti. Marjutin kanssa työskennelleen Tiina Rauhalan mukaan avainasia on ollut, että Marjut on itse halunnut muutosta ja ollut yhteistyössä ponteva.

Toistaiseksi Marjut on epävarma, sopivatko tenttijännitys ja sairaus jatkosakaan yhteen.

- Mutta haaveilen, että jossain muodossa opiskelu kuuluu jatkossakin elämäni.

Ehkä se koskee musiikkia. Marjutin instrumentti on piano.

Kaikki hyvin kunhan terveys kestää

Tapaamme flunssasta toipuvan Lauri Kosken Niemikotisäätiön tuetuilla pienasunnoilla Siltamässä. Lauri asuu so-luasunnossa yhdessä kahden muun kaverin kanssa. Myönteisen oloinen, vuonna 1982 syntynyt Lauri pudottelee vastauksensa uteluihini vakaan jouhevasti.

- Peruskoulun yläasteella oli isoja vaikeuksia koulunkäynnissä. Kymppi-luokalla sain todistuksen keskiarvon kuitenkin nousemaan numerolla.

Sitten meni useita vuosia mitään varsinaisesti tekemättä, kunnes psykoosi heitti miehen sairaalaan. Hoidossa kunto koheni, toimiva lääkitys löytyi. Jo sairaalassa oli suositeltu, että Lauri alkaisi katsella elämäänsä uusia suuntia. Asunto järjestyi aluksi Itä-Pakilan kuntoutumiskodista, myöhemmin tuetusta pienasunnosta Siltamäestä.

Lauri Koski arvelee, että ilman Uusia tuulia -hanketta hänen talotekniikka opiskelunsa eivät olisi käynnistyneet.

Kuntoutumiskodin ohjaajalta Tarja Isoviidalta hän oli kuullut Uusia tuulia -hankkeesta. Hän tuli siihen mukaan kevättälvellä 2007. Keskusteluissa ja muun muassa Kela-käynneillä tavoite vähitellen muotoutui. Se vahvistui Laurin käyttä kolmen päivän koulutuskokeilussa Keskuspuiston ammattiopistossa.

- Sain seurata, miten siellä opiskellaan. Totesin, että kyllä se sujuu.

Lauri haki ja pääsi opiskelemaan talotekniikan perustutkintoa. Opiskelu alkoi tänä syksynä. Se kestää kolme vuotta. Osa opiskelusta tapahtuu työssä oppimisena.

Luokalla on Laurin mukaan hyvä henki. Asiat sujuvat - tätä satunnaista syysflunssaa lukuun ottamatta.

Miltä tuntuu aloittaa opiskelu pitkästä ajasta?

- Jännält, mutta odotukset ovat hyvät. Toivottavasti vaan terveydessä ei satu mitään.

Projektikoordinaattori Tiina Rauhala sanoo, että Laurin tapaus on esimerkki siitä, miten asiat voivat alkaa edetä, kun oikeanlainen tuki on tarjolla oikeaan aikaan.

- Pystyimme tarjoamaan yhteistyötä juuri silloin, kun asiakkaan muutosvalmius oli syntynyt.

Tiina toivoo, että yhteyttä voidaan ylläpitää jatkossakin, ainakin harvakseltaan.

■ Teksti ja kuvat: Alpo Väänänen

Opetusministeri Sari Sarkomaa

Ammatillisen erityisopetuksen työelämävastaavuutta vahvistettava

Ammatin opiskelevan nuoren työelämään saattamisen pitää käynnistyä jo opintojen aikana. Oppisopimuskoulutusta tulisi lisätä. Siinä ministeri Sarkomaaan lääkkeitä erityistä tukea tarvitsevien entistä paremmin työllistymiseksi opintojen päätyttyä.

Valtion ammatilliset erityisoppilaitokset siirtyvät osaksi muita ammatillisia erityisoppilaitoksia vuoden 2009 alusta. Opetuksen keskittämistä harvempiin yksiköihin on arvosteltu siitä, että se heikentää erityisoppilaitosten opetusta tarvitsevien opiskelijoiden asemaa ja tasa-arvoa. Heikentääkö, opetusministeri Sari Sarkomaa?

Ei. Hankkeen tavoitteena on päinvastoin vahvistaa ammatillisen erityisopetuksen järjestämisedellytyksiä. Erityisopetus on kasvanut viime vuosina määrältään huomattavasti. Lisäksi erilainen tuki- ja palvelutarve on lisääntynyt.

Erityisesti vaikeasti vammaisten koulutukseen pääsyssä on ollut ongelmia. On ollut välttämätöntä pohtia uusia, myös rakenteellisia ratkaisuja nuorten koulutukseen pääsyn turvaamiseksi.

Ammatillisen koulutuksen opiskelijapaikkojen riittämättömyys ei kohdenu pelkästään erityisnuoriin, vaan perusopetuksen päättäviin yleisemminkin. Ammatillisen koulutuksen vetovoima on kasvanut selkeästi.

Kevään 2008 yhteishaussa oli ensi-

sijaisia hakijoita noin 9 300 enemmän kuin aloituspaikkoja. Koulutuspaikkoja ei ole riittänyt kaikille hakijoille. Erityisopetusta tarvitsevien koulutukseen pääseminen on ollut erityisen haasteellista.

Opetusministeriö onkin lisännyt ammatillisen koulutuksen opiskelijapaikkoja vuoden 2008 alusta noin 2 200 ja vuoden 2009 alusta edelleen 3 000. Lisäksi ammatillista erityisopetusta vahvistetaan 1 195 opiskelijapaikalla, mikä on merkittävä suunnanmuutos. Näyttää kuitenkin siltä, että lisäpaikkatarvetta on edelleen.

Opiskelija ei saisi joutua sijaiskärsijäksi

Noin 75 prosenttia erityisopiskelijoista opiskelee jo ammatillisissa oppilaitoksissa. Miten taataan, että vammaisten erityistarpeet huomioidaan ammattiopistoissa ja tarjotaan heille tasa-arvoiset koulutusmahdollisuudet koko maassa?

Pidän ammatillisen erityisopetuksen strategian mukaista erityisopetuksen siirtymistä ammattiopistoihin tärkeänä. Olen kuitenkin hyvin tietoinen haasteista, joita erityisopetukseen ammattiopistoissa liittyy.

Ministeri Sarkomaa mielestä ammatillisten oppilaitosten koulutusalarajonnan monipuolistaminen riippuu paljolti oppilaitoksista itsestään. Niiden halusta ja kyvystä kohdentaa käytettävissä olevia resursseja uudella tavalla.

Läheinen yhteistyö ammatillisten erityisoppilaitosten kanssa tukee ammattiopistoja erityisopetuksen järjestämisessä.

Olennaista on, että opistolla on käytössään riittävästi osaamista ja taloudellisia resursseja. Erilaisuuden kohtaamiseen on oltava myös halua ja kykyä.

Opiskelija tarvitsee opiskelupaikan lisäksi myös riittävät tuki- ja avustajasekä kuljetuspalvelut. Tämä edellyttää selkeämpää työ- ja vastuunjakoja eri toimijoiden välillä; opiskelija ei saisi joutua sijaiskärsijäksi tukipalveluiden rahoittamista koskevilla tulkintatilanteilla.

Erityisopiskelijoiden oppisopimuskoulutusta olisi laajennettava

Vammaisten opiskelijoiden on vaikea saada kesätyö- tai työharjoittelupaikkoja avoimilta työmarkkinoilta ja päästä työelämään kiinni valmistumisensa jälkeen. Miten vammaisten työharjoittelu- ja työllistymismahdollisuuksia pitäisi mielestänne edistää?

Koulutuksen työelämävastaavuuden vahvistaminen on ollut keskeinen painopiste ammatillisessa koulutuksessa. Koulutusta kehitetään yhteistyössä työelämän kanssa, ja työpaikalla tapahtuvan opiskelun osuutta on laajennettu työssäoppimisen ja oppisopimuskoulutuksen avulla.

Kaikkiin ammatillisiin perustutkintoihin sisältyy työssäoppimista vähintään 20 opintoviikkoa. Työssäoppiminen kuuluu myös erityisopiskelijoiden opintoihin. Työssäoppimispaikkoja on löytynyt kohtuullisen hyvin; työssäoppiminen on lisännyt ammatillisten oppilaitosten ja työvoimaviranomaisten yhteistyötä jo opintojen aikana.

Opetusministeriö on kohdentanut keväällä 2008 koulutuksen järjestäjien haettavaksi kaksi miljoonaa euroa työssäoppimisen laajentamista koskeviin kokeiluihin. Kokeilujen avulla haetaan uusia ratkaisuja ennen muuta niiden opiskelijoiden opintojen edistämiseksi, joilla on erityisiä vaikeuksia opiskelussa.

Erityisopiskelijoiden mahdollisuuksia oppisopimuskoulutukseen olisi tarpeen laajentaa. Tähän liittyy kuitenkin haasteita, kuten teoriaopintojen laajuus, opiskelun edellyttämä itsenäinen ote sekä sopivan työnantajan löytyminen.

Työllistämiselvoitteen asettaminen kunnille ongelmallista

Voitaisiinko esimerkiksi kunnat velvoittaa järjestämään vammaisille opiskelijoille kesäloman ajaksi kesätyöpaikka tai myöntää työnantajille palkkatukea jo vammaisen opiskelijan opiskeluaikaiseen työhön - samoin periaattein kuin valmistumisen jälkeen?

Työministeri Cronberg on puhunut paljon palkkatuen joustavoittamisesta ja vien nämä terveiset hänelle.

Työllistämiselvoitteiden asettaminen olisi varmaankin ongelmallista - työllistämisvaihtoehtoja ja -mahdollisuuksia olisi tarkoituksenmukaisempaa selvittää niiden sidosryhmien kanssa, jotka liittyvät muutoinkin nuoren opiskeluun.

Miten voitaisiin vahvistaa oppilaitoksen ja kunnan yhteistyötä vammaisen opiskelijan työllistymiseksi hänen valmistumisensa jälkeen?

Nuoren työelämään saattamisen tulee käynnistyä jo opintojen aikana, ei vasta niiden päätyttyä. Työssäoppiminen on selvästi lisännyt tarvittavaa sidosryhmäyhteistyötä jo opiskelun aikana.

Opettajat ja ohjaajat tekevät jo työhönvalmentajan töitä

Vammaisten työelämään kiinnittyminen edellyttää, että heille olisi tarjolla kysyn-

tää ja kykyä vastaavia koulutuspaikkoja. Kohtaavatko vammaisten ammatillinen koulutus, sen vammaisille tarjoamat koulutusalat ja työmarkkinakysyntä tänä päivänä toisensa?

Erityisopiskelijat ovat keskittyneet aikaisemmin paljolti matkailu-, ravitsemis- ja talous- sekä tekniikan ja liikenteen alalle. Sosiaali- ja terveys- sekä kulttuurialalla opiskelijoita on ollut paljon vähemmän. Tilanne on kehittymässä tässä suhteessa parempaan suuntaan.

Työhönvalmentaja on osoittautunut erinomaiseksi tueksi vammaisten ja osatyökykyisten avoimille työmarkkinoille työllistymiseen. Ammatillisilla erityisoppilaitoksilla on valmentajista myös jo hyviä kokemuksia. Miten palvelu voitaisiin järjestää kaikkien ammatillisten oppilaitosten tarjontaan ja kenen siitä pitäisi vastata?

Opettajat ja ohjaajat tekevät oppilaitoksissa työssäoppimiseen liittyen vastaaventyypistä työtä kuin työhönvalmentajat. Opintojen päätyttyä työvalmentajapalveluiden tuottamisessa työvoimatoimistoilla ja kunnilla on tärkeä rooli.

Ministeri Sarkomaa on vastannut Kyvyt käyttöön -lehden kysymyksiin kirjallisesti syksyn budjettikiireiden takia. Toimitus on lyhentänyt vastauksia. Lyhentämättömät vastaukset on luettavissa VATES-säätiön nettisivuilta osoitteessa www.vates.fi/kyvytkayttoonlehti

Työhönvalmentajastako ammattioppilaan työllistymisen varmistaja?

Nuorten vammaisten työllistymisen avainkysymys on, kuinka päästä opintojen aikana ja valmistumisen jälkeen kiinni työelämään. Työssäoppiminen on luonut uusia mahdollisuuksia, mutta kesätyön saamiseen ja valmistumisen jälkeiseen työllistymiseen tarvitaan lisäeväitä.

Työelämään kiinnittymisen ongelman tuntevat hyvin ammatillisen opetuksen käytännön asiantuntijat rehtori Olli Daavittila erityisopiskelijoita kouluttavasta Keskuspuiston ammattiopistosta, opetusneuvos Kaija Miettinen opetushallituksesta ja johtaja Markku Niemelä Uudenmaan erityispalvelut -kuntayhtymästä.

- Kyllähän vammaisten opiskelijoiden työelämään kiinnittyminen, niin harjoittelu- kuin vakituisten paikkojen saaminen, on edelleen kiven alla. Kyse ei ole välttämättä työnantajien kielteisistä asenteista, vaan oppilaan kykyjen ja työnantajan tarpeiden kohtaamisongelmasta, toteaa Markku Niemelä.

Kaija Miettisen mielestä tunnelin päässä on kuitenkin näkyvä valo,

koska kaikkiin ammatillisiin perustutkintoihin kuuluu pakollisena työssäoppimista vähintään 20 viikkoa.

- Sitä pitäisi vaan tehokkaasti käyttää.

Olli Daavittilan mukaan Keskuspuiston oppilaat saavat hyvin työssäoppimispaikkoja ja työpaikkojen henkilöstöä koulutetaan ohjaajiksi.

- Kolmivuotisen työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen kautta kehitysvammaiset ja autistisetkin oppilaat ovat saaneet yllättävän hyvin harjoittelupaikkoja.

Kesätöiden puute kasvattaa käppiä

Kesätyöpaikat tarjoavat ammattioppilaille mahdollisuuden saada tärkeää ko-

kemusta työelämästä ja usein jo omasta tulevasta ammatista. Vammaisille kesätöiden saanti on vaikeaa, ja valmistumisensa jälkeen he eivät ole kesätöitä painaneiden kanssa samalla viivalla.

- Työelämäosaamisero muihin kasvaa. Tätä ongelmaa ei ole opetushallituksessa riittävästi mietitty, pohdiskelee Kaija Miettinen.

- Tämähän on yhteiskuntavastuuasia; muiden nuorten osalta herätetään vuosi vuodelta kesätyökampanjoita, muttei vammaisten, toteaa Markku Niemelä.

Hän huomauttaa, että erityisesti korkeakoulutettujen vammaisten työelämäosaamis"käppi" kasvaa kesätyöpaikkapuutteen vuoksi todella suureksi.

hönvalmentajan tai sen toimintamallin käyttäminen oppilaitoksissa.

- Työllistymisen onnistumiseksi tarvitaan paljon jalkatyötä, jota työvalmentaja tekee: työpaikoilla käyntejä, työtehtävien analysointia ja kontraktien tekemistä siten, että oppilaalla on välineet mennä työpaikalle työssäoppimisjaksoilla ja työllistyä valmistumisen jälkeen.

Olli Daavittila kertoo, että Keskuspuiston ammattiopistoon on hyvien kokemusten myötä palkattu vakituinen työhönvalmentaja.

Opetusneuvos Kaija Miettinenkin pitää työhönvalmentajamallia oivana työkaluna.

- Tavallisilla ammattiopistoilla ei ole kuitenkaan erityisoppilaitosten tapaan voimavaroja tällaiseen tukeen.

Miettinen uskoo, että työhönvalmentajien käyttö lisääntyy erityisammattiopistoissa. Tavallisissa opistoissa työhönvalmentajien tehtävät olisi hänen mielestään kuitenkin parempi säilyttää omille opettajille ja ohjaajille.

- Ammattiopistojen perustehtävä - koulutus - ehkä hämärtyy, jos työhönvalmentajat tulevat niihin töihin.

Miettinen peräänkuuluttaa muiden yhteiskunnallisten toimijoiden vastuuta työhönvalmennuksesta.

- Sitä voivat tuottaa muut julkiset ja yleishyödylliset yhteisöt. Tärkeintä on, että valmennukselle löytyisi pitkäjänteinen maksaja ja valtakunnan kattava verkosto.

Erityisen tärkeää olisi turvata palvelun saaminen valmistumisen jälkeen, jotta "saattaen vaihtaminen" koulusta työelämään onnistuisi.

Kauppakeskukseen palveluyksikkö?

Olli Daavittila kertoo, että Keskuspuistosta valmistuneita on työpaikan saamisessa auttanut mm. yhteistyö Helsingin kaupungin tuetun työllistymisen palvelun kanssa.

- Meidän opiskelijoita menee valmistumisen jälkeen heidän kauttaan töihin, ja yhteistyö alkaa jo oppilaan opiskeluaikana.

Keskuspuisto on ottanut myös työvoimatoimiston mukaan suunnittelemaan oppilaan työllistymistä, erityisesti työssäoppimisvaiheessa, kun on huomattu, että itsenäinen työnhaku ei onnistu.

- Tällaisia yksittäisiä yrityksiä toki on, mutta ne eivät ole laajassa käytössä, kommentoi Kaija Miettinen.

Markku Niemelä peräänkuuluttaa työelämään kiinnittymisen parantamiseksi nykyistä vahvempaa oppilaitosten ja työpaikkojen välistä yhteistyötä.

- Työelämä voisi tulla vahvemmin oppilaitoksen sisään tai painvastoin. Meillä on isoja palvelukeskittyviä. Esimerkiksi Kauppakeskus Jumbossa voisi olla palvelualan yksikkö, jossa koulutus ja työllistyminen tapahtuisi.

Keskuspuistossa on jo vahvistettu työnantajayhteistyötä.

- Meillä on puhdistuspalvelu ja kiinteistöalan työnantajayritysrinki, jonka työpaikkoihin on pyritty siirtämään oppilaita oppimaan. Työnantajien tehtävänä on arvioida, olisiko oppilaista työntekijöiksi heille vai ei.

Teksti: Juha Saarinen

Kuvat: Hannu Lehmusvuori

Työssäoppimisen ansiosta vammaisten kesätyöpaikan saanti on kuitenkin jossain määrin parantunut pääkaupunkiseudulla.

- Kun esimerkiksi kiinteistöhuoltoalan työnantajat ovat havainneet, että joku oppilas pärjää työssäoppimisessa, niin oppilaat ovat saaneet heiltä kesätöitä opettajien tukemana, Olli Daavittila kertoo.

Hänen mielestään olisi hyvä, jos opiskelija voisi jatkaa työssäoppimista kesätyönä työhallinnon palkkatuella.

Työhönvalmennusta ammatillisiin oppilaitoksiinkin?

Erinomaiseksi välineeksi vammaisten opiskelijoiden työelämään kiinnipäässeen on Niemelän mielestä osoittautunut työ-

Uusia koulutusaloja

■ Vammaisten työllistymisen yksi avaintekijä on, että heille on tarjolla työmarkkinakysyntää vastaavaa ammatillista koulutusta. Opetusneuvos Kaija Miettinen kertoo, että koulutustarjonta on laajentunut viime vuosina perinteisiltä käsityöaloilta uusille aloille. Tarjolla on mm. kiinteistöhuollon, kierrätyksen, majoitus- ja ravitsemusalan sekä uusina aloina liiketalouden, hallinnon sekä sosiaali- ja terveysalan koulutusta.

- Kiinteistöhuolto ja kierrätysala eivät vain valitettavasti ole kovin houkuttelevia, Miettinen toteaa ja korostaa, että erityisopetuksessa olevilla pitäisi olla tarjolla ammattiopetuksen koko kirja.

Johtaja Markku Niemelä pitää taas erittäin valitettavana sitä, että työvoimapolusta kärsivän sosiaali- ja terveysalan koulutusta on heikosti saatavana.

- On paradoksaalista, että sosiaali- ja terveysala on kaikkein allergisin vastaanottamaan vammaisten koulutus- ja työllistymistehtävää, vaikka meidän pitäisi ammattimme puolesta edistää vammaisten ihmisten yhteiskuntaan liittymistä.

VATES-säätiön vuoden 2009

VATES-säätiön koulutus antaa ajankohtaista tietoa vammaisten ja osatyökykyisten työllistymisen kehittämishaasteista sekä käytännön työkaluja eri alojen ammattilaisille.

Lisätietoja www.vates.fi tai sihteeri Tarja Karvonen, (09) 7527 5501, tarja.karvonen@vates.fi

Koulutuksiin voit ilmoittautua www.sivuilltamme löytyvällä ilmoittautumislomakkeella.

Mikäli et voi ilmoittautua kotisivuillamme olevalla lomakkeella, ilmoittaudu joko sähköpostitse vates-saatio@vates.fi, faxilla (09) 7527 5521 tai kirjeitse: VATES-säätiö/koulutus, PL 40, 00621 Helsinki.

VATES-päivät

Aika: 11.-12.2.2009

Paikka: Helsinki Congress Paasitorni,
Paasivuorenkatu 5A, Helsinki

VATES-päivät on vuosittain järjestettävä valtakunnallinen ajankohtaisseminaari, joka kokoaa vammaisten ja osatyökykyisten työllistämisen asiantuntijat yhteen keskustelemaan työllistämispolitiikkaan ja kehittämistoimintaan liittyvistä kysymyksistä.

Seminaari tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden käytännön toimijoiden, työelämän edustajien ja yhteiskunnallisten vaikuttajien keskinäiseen verkottumiseen.

Tilaisuudessa luovutetaan VATES-säätiön vuosittain myöntämä vuoden esimerkillisen vammaistyöllistäjän palkinto.

Lisätietoja:

Taluspäällikkö *Pasi Ylipaavalniemi*

044 521 2133

pasi.ylipaavalniemi@vates.fi

koulutuksia

Workshop: Public Procurement & Service Provision as Business

Järjestetään yhteistyössä WE / SDG:n kanssa
(Service Development Group)

Aika: 1 pv, helmi-maaliskuun vaihteessa
Paikka: Helsinki

Workability Europe on kansainvälinen vammaisten työllistämispalveluita tarjoavien toimijoiden verkosto, jonka asiantuntijat kokoontuvat tällä kertaa Helsingissä. Työkokouksen tavoitteena on keskustella mahdollisuuksista hyödyntää sosiaalisia kriteerejä julkisissa hankinnoissa ja vaihtaa kokemuksia niin paikallisiin kuin valtakunnallisiin viranomaisiin vaikuttamisesta. Englanninkielinen tilaisuus sopii hyvin myös suomalaisille työllistämispalveluita tarjoaville tahoille, kuten esimerkiksi tuotannollisten työkeskusten asiantuntijoille.

Työkokouksessa analysoidaan julkisten hankintojen lain sosiaalisten kriteerien hyödyntämisen hyviä käytäntöjä sekä jäsennetään tehokkaita vaikuttamisstrategioita. Työkokous on englanninkielinen.

Pantteri Tukiviidakossa

Aika: 2 pv, viikolla 18
Paikka: Helsingissä

Viidettä kertaa järjestettävän seminaarin tavoitteena on antaa osallistujille kokonaiskuva toimeentuloon ja sosiaaliturvaan liittyvän tukiviidakon perusteista.

Kohderyhmä:

Koulutus sopii kaikille työllistämisen- ja kuntoutuspalvelujen työntekijöille, jotka soveltavat tehtävissään vammaisten ja osatyökykyisten asiakkaidensa työllistymiseen, toimeentuloon ja muihin etuuksiin liittyviä säännöksiä.

Tavoite:

Vammaisten ja osatyökykyisten sekä muiden heikossa työmarkkina-asetuksessa olevien työllistymistä säätelee lakien ja ohjeiden viidakko, johon jokainen työntekijä törmää suunnitellessaan asiakkaan työllistymispolkua.

Pantteri tukiviidakossa -seminaarin tavoitteena on antaa osallistujille kattava kokonaiskuva tukiviidakon perusteista käymällä pääpiirteittäin läpi eri sosiaaliturvamuodot sekä työllistämisen- ja kuntoutusjärjestelmämme tarjoamia mahdollisuuksia.

Kyvyt käyttöön verkostopäivät

Aika: 2 pv, syksyllä 2009
Paikka: vielä avoin

Uuden Kyvyt käyttöön -verkoston vuosittaisen syysseminaarin tavoitteena on vaihtaa kokemuksia ja hyviä käytäntöjä vammaisten ja osatyökykyisten ihmisten työllistämisestä.

Yhteisten seminaariesitysten lisäksi tarjotaan verkoston toimijoille ensimmäistä kertaa mahdollisuus esitellä omaan kehittämistoimintaansa liittyviä käytäntöjä ja tuloksia teematyöryhmissä tai posteriesityksinä.

Näin verkostoon kuuluvilla on mahdollisuus kuulla ja oppia, miten eri puolilla Suomea on onnistuttu vastaamaan työllistämisen haasteisiin ja tarjoamaan uusia mahdollisuuksia vammaisten ja osatyökykyisten ihmisten työllistämiseksi.

Kohderyhmä:

Kyvyt käyttöön -verkoston jäsenet sekä muut vammaisten ja osatyökykyisten työllistämiskysymyksistä kiinnostuneet henkilöt.

Onnellisinta on

TYÖNI ja minä

Jani Lahtela
Kuusankoskelta on
kiinni unelmiensa
työssä.

Oppisopimuskoulutuksen
kautta ura urkenee
datanomina.

Olen kolmekymppinen, oppisopimuskoulutuksessa oleva ammatinvahtaja. Asun Kuusankoskella ja olen työssä Parik-säätiössä. Kuusankoski ja Kouvola, joka on synnyinkaupunkini, ovat perustaneet säätiön. Se tekee kuntouttavaa työnohjausta ja -valmennusta monipuolisesti. Meillä on metalli-, puu- ja brodeerauspuoli. Kehitysvammaiset purkavat kierrätystavaraa, ja atk-töitä tehdään laidasta laitaan.

Löysin tieni Parik-säätiöön, sen data-puolelle, kesällä 2007. Omaha-taja ehdotti säätiölle koulutukseen hakutumista, kun hoitajakso alkoi loppua Kouvolan psykiatrian päiväsairaalan osastolla. Kela hyväksyi koulutushakemukseni ja tulin mielenterveyskuntoutujien ryhmään.

Paloin loppuun puhelinmyyntityössä, jota tein kolme vuotta Suomen Vammaiskoulutuksen Tukiyhdistyksessä. Puhelinmyyntityö on hyvin rankkaa psyykkisesti. Koko päivä kuluu siinä täysin tuntemattomien ihmisten armoilla, ja onnistumiskokemuksia on vähän. Työ on myös yksinäistä, vaikka työkavereita olikin. Kun sairastuin, päätin, etten enää palaa samaan työhön. Jään ennemmin vaikka työttömäksi.

Oppisopimuskoulutus sopii minulle. En ole lukutoukka-tyyppiä.

tehdä mieleistään työtä

Työssäni Parik-säätiöllä asennan ohjelmia tietokoneisiin, rakennan tietokoneita alusta loppuun, päivitän internet-sivuja ja opettelen tekemään nettisivuja. Meitä on muitakin data-yksikössä työssä. Teemme myös esitteitä ja käyntikortteja. Asiakastöitä tulee talon ulkopuolelta.

Työni on juuri sitä, mitä olen aina halunnut tehdä. Se on avannut uuden polun elämässäni, ja uskon, että tie vie pitkälle. Suoritan iltaopiskeluna datanomin tutkintoa. Olin itse aktiivinen ja etsin netin kautta oppilaitoksen, Lahden Salpa-koulun, joka on mahdollisimman lähellä kotiani. Oppisopimuskoulutukseni on voimassa vuoteen 2010.

Tärkeintä työssäni on sen miellyttävyys sekä itse työnteossa että työympäristössä. On hyvin palkitsevaa tehdä työtä, jonka äärellä viihtyy. Kun vertaan edelliseen työhöni, siinä on huima ero. Aamulla ei keljuta yhtään aukaista työpaikan ovea. Se on tosi tärkeää. Päivittäin saan ratkaista ongelmia, joista en ole koskaan kuullutkaan, ja on hienoa onnistua. Yritän ensin itse, ja jos en osaa, pyydän yksikön esimieheltä neuvoja.

Tukipilareitani ovat omat työkokemukset. Olen ollut ennenkin oppisopimuskoulutuksessa. Aikaisempi ammattini on raskaan kaluston asentaja. Olin setäni yrityksessä töissä oppisopimuksella, ja setä koulutti minut rekan korjaajaksi. Reilun vuoden työskentelin siellä, jonka jälkeen lähdin etsimään uusia haasteita. Pääsin paikalliseen huolintaliikkeeseen. Siellä olin kolme vuotta tekemässä lastaus- ja purkutöitä ennen kuin siirryin Suomen Vammaiskoulutuksen Tukiyhdistykseen puhelinmyyjäksi.

SER romujen vieressä yhdessä työvalmentaja Lauri Sievisen (oik.) kanssa.

Ilonaiheistani merkittävin on, että olen kuntoutunut masennuksesta. Se on päivittäin mielessä. Oma koti on myös iso ilonaihe. Työssä onnistuminen tuottaa iloa. Olen hyvin tunnollinen

työntekijänä ja yritän itse osata. Jos en ensimmäisellä kerralla onnistu, yritän uudestaan, ja jos en silloinkaan osaa, yritän kolmannen kerran. Vasta sitten pyydän neuvoja sellaiselta, joka osaa.

Ajan kaksi kertaa viikossa opiskelemaan teoriaa Lahden Salpa-kouluun, jossa voin opiskella työn ohessa, koska se on tarpeeksi lähellä kotiani ja työpaikkaani.

Oppijoita on niin monenlaisia, ja onneksi enää kaikkien ei tarvitse pakottautua samaan muottiin.

Motivaatiota työntekoon riittää enemmän kuin mihinkään muuhun ennen nykyistä työtäni.

Murheita minulla ei pahemmin tällä hetkellä ole, mutta ehkä sellaiseksi voisi laskea epämääräiset laiteviat. Asiakas tuo koneen ja selittää, mikä on vika. Sitä etsitään, eikä löydetä. Kaikki näyttää olevan kunnossa, mutta työai-

kaa kuluu hukkaan. Tietenkin jokaisessa työssä päivät ovat erilaisia. On hyvät ja huonot hetket.

Pieni murhe on se, että oppisopimuskoulutuksen teoriajaksot ovat paljolti teoreettisia. Matkat oppilaitokseen mak-

setaan, ja yöpymisestä tulee päivärahaa. Tuloihin vaikuttaa, jos on viisi, kuusikin päivää poissa töistä. Viikon poissaolo tekee ison loven lompakkoon.

Kehittämishaasteeni taitaa olla, että oppisin sanomaan myös ei työlle. Olen höveli paiskimaan töitä ja jään mielelläni ylitöihin. Kuntoutusohjaajani rohkaisee sanomaan joskus ei. Yritän opetella pitämään huolta omista voimavaroistani. Siinä onkin haastetta loppuelämäksi.

Haltijan taikasauvalla taikoisin varmaan Arkadian mäelle 200 normaalia ihmistä, että saataisiin Suomen asiat kuntoon. Tahtoisin taikoa hyvinvointia tähän yhteiskuntaan. Oppimisasiat ja työllisyys tulevat ensimmäisinä mieleen. Itse olen Onnen Pekka, kun pääsin mieleiseeni oppisopimuskoulutukseen. Kaikkia ei onnistu yhtä hyvin. En kaipaa itselleni mitään ylimääräistä. Tärkeintä elämässä ovat mieleinen työ, hyvä terveys, oma koti ja että rahat riittävät pakollisiin menoihin. Velat pitää maksaa.

Sairastuminen opetti tosi paljon. Painoin pitkää päivää puhelinmyyntityössä, koska ostin talon ja lainat piti saada maksetuiksi. Loppuun palaminen pakotti miettimään, mikä on elämän tarkoitus. Mikä on ensisijaista, sekö että omistaa talon tai auton vai että terveys säilyy? Entinen esimieheni sanoi, ettei ihmisellä ole kuin yksi elämä. Se pitää elää sillä tavalla kuin itse toivoo. Se on hyvin sanottu.

Teksti: Sinikka Luhtasaari
Kuvat: Parik-säätiön data-yksikkö

Tietokoneen kimpussa.

Moduuleista polku työelämään

Väestön ikärakenteen muutos ja suurten ikäluokkien siirtyminen eläkkeelle näkyvät jo nyt työmarkkinoilla työvoimapolana. Eniten on pulaa ammattiosaajista. Vuonna 2007 yritysten rekrytoinneista noin puolet kohdistui toisen asteen ammatillisen koulutuksen saaneisiin henkilöihin. Lisäksi noin kymmenen prosenttia rekrytoinneista kohdistui henkilöihin, joilla ei ollut perusasteen tai lukion jälkeistä tutkintoa.

Nuorissa, työmarkkinoille tulevissa ikäluokissa alle 40 prosentilla on ammatillinen tutkinto. Kokonaan ilman perusasteen jälkeistä ammatillista tutkintoa jää edelleen lähes viidesosa nuorista ikäluokista.

Koulutuspolitiikan suurin haaste tällä hetkellä on, miten kaikille nuorille saadaan ammatilliset perusvalmiudet työelämään. Yhtämittäinen kolmivuotinen ammatillinen koulutus on eri syistä monille liian vaativa. Syyt voivat liittyä ikään, elämäntilanteeseen, työkykyyn tai koulutuksen kiinnostamattomuuteen.

Ammatillisen koulutuksen ja erityisopetuksen rakenteita tulee kehittää nykyistä enemmän tutkinnon osista muodostuviksi moduuleiksi. Näistä moduuleista tulee koota nuoren tilanteeseen sopiva yksilöllinen polku koulutuksesta työelämään. On tärkeätä, että ne, joille yhtämittäinen kolmivuotinen ammatillinen koulutus on liian suuri haaste, saavat käytännönläheisistä moduuleista perusvalmiudet astua työelämään.

Osatyökykyisten ja vammaisten osalta saatetaan tarvita myös muita toimia yksilöllisen polun rakentamisessa. Koulutusmoduuleihin voi liittyä myös kuntoutusosioita ja ohjauspalveluita. Vahva yhteistyö työelämän kanssa varmistaa onnistuneen työllistymisen. Hyviä kokemuksia koulutuksen, kuntoutuksen ja ohjauksen kokonaisuudesta on saatu mm. Kiipulan ammattiopiston hallinnoimassa Koutsu-projektissa.

Myös moduulipohjaisessa opiskelussa tulee tavoitteena olla koko ammatillisen tutkinnon suorittaminen. Oppisopimuskoulutus ja näyttötutkinnot ovat toimivia esimerkkejä työn ohessa tapahtuvasta opiskelusta.

Työmarkkinoilla on sijaa erilaisille ja monenlaisille ammattiosaajille. Vaikka työelämän osaamisvaatimukset kasvavat jatkuvasti mm. laaja-alaisuuden, esimiestäitojen, ongelmanratkaisutaitojen ja kielitaidon suhteen, tarvitaan työelämässä myös ammatilliset perustaidot hallitsevia osaajia. Moniin tehtäviin pääsee kiinni myös kolmea vuotta lyhyemmällä koulutuksella.

Markku Koponen
koulutusjohtaja
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
markku.koponen@ek.fi
Kirjoittaja on myös VATES-säätiön hallituksen jäsen.

Kyvyt käyttöön

Kyvyt käyttöön -verkostotyö käynnistyi verkostosensseillä, joilla toistensa työstä kiinnostuneet kohtasivat.

Kun on luotu verkosto, tuloksien saamiseksi tarvitaan jatkuvaa vuorovaikutusta verkostotoimijoihin antamalla ja vastaanottamalla virikkeitä, korosti verkostoekspertti Petri Sipilä Kyvyt käyttöön -verkoston käynnistystilaisuudessa Helsingissä.

Yli sata työllisyystoimijaa osallistui lokaan ensimmäisenä, VATES-säätiön 15-vuotissyntymäpäivänä, uuden valtakunnallisen vammaisten ja osatyökykyisten työllistymisen verkoston seminaariin ja käynnistystilaisuuteen Helsingissä, Holiday Inn Helsinki -hotellin konferenssitallassa.

Ei pidä ristiä käsiään

Verkostotilaisuuden juhlapuhujana toiminut verkostoasiantuntija, DI Petri Sipilä korosti, että kun verkosto on luotu, niin ei pidä ristiä käsiään ja kuvitella, että verkosto on ikuinen työkalu.

- Tarpeen tullen on kyettävä samuttamaan verkoston sisäisiä palope-säkkeitäkin, Sipilä muistutti.

Hän myös tähdensi, että tärkeää

verkoston jäsenille on se lisäarvo, jonka he tuntevat saavansa verkostossa toimiessaan.

Seminaarissa kuultiin myös VATES-säätiön hallituksen puheenjohtaja Mauro Lehtisen avaussanat ja toimitusjohtaja Marjatta Varangan historiikki VATESista verkostojen kutojana.

Varanka muistutti, että säätiön toiminta on aina perustunut vahvaan ja moniulotteiseen verkostoitumiseen. Hän korosti, että säätiön viime vuosina koordinoimien neljän verkoston toiminnan päättäminen ja verkostotoiminnan siirtyminen yhden ja saman sateenvarjon alle, on vastaus vammaisten ja osatyökykyisten työllistymistoiminnan entistä parempaan tiedonjakamiseen, koordinointiin ja yhteistyöhön.

-verkoston työ käynnistyi

VATES-säätiön kehittämisspällikkö Pauliina Lampinen onnitteli parhaan nimiehdotuksen tekijää Tarja Rautio-Ottmania, joka palkittiin kukilla ja ulkomaisella konferenssimatkalla.

Consultica Oy:n toimitusjohtaja Anne Penttinen keskustelemassa verkostoasiantuntija Petri Sipilän kanssa.

Heti töihin verkostosensseillä

Tilaisuuden odotetuin hetki oli verkoston ja VATES-infon uuden nimen julkistaminen. Nimikilpailuun tuli kaikkiaan 36 erilaista ehdotusta. Parhaana palkitun ehdotuksen, Osavat, idean pohjalta päädyttiin Kyvyt käyttöön -nimeseen, joka ilmaisee selkeästi verkoston ydintehtävän ja lehden sisällön ydinviestin. Nimen voi tulkita laajasti niin, että sillä viestitään sekä kohderyhmän ihmisten työkyvyn että uuden verkoston jäsenten asiantuntijuuden hyödyntämistä.

Kun verkosto, jota koordinoi VATES-säätiö, oli kastettu, sen toiminta käynnistyi välittömästi verkostosensseillä. Senssien meklarina toiminut Jaana Vähäoja kuulutteli yhteistyötoiveitaan esittäneitä henkilöitä ja organisaatioita tapaamaan toisiaan ja vaihtamaan ajatuksiaan pyöreiden pöytien ääreen.

Uusia yhteistyökumppaneita

- Kyllähän kaikkien vammaisten ja osatyökykyisten sekä muiden vaikeasti työllistyvien työllistymistoimijoiden voimi-

Mitä Kyvyt käyttöön -verkosto tekee?

■ Kyvyt käyttöön on VATES-säätiön koordinoima valtakunnallinen verkosto, joka toimii vammaisten ja osatyökykyisten henkilöiden yhdenvertaiseksi työllistymiseksi.

- Se kokoaa kaikki työllistymisasiosta kiinnostuneet yhteen.
- Vaikuttaa lainsäädäntöön, tulkintoihin ja käytäntöihin.
- Kehittää työllistämisen- ja kuntoutuspalvelujen laatua sekä työelämän moninaisuutta.
- Välittää ajankohtaistietoa.
- Toimii alan henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin kehittämiseksi tarjoamalla yhteistyö- ja kohtaamispaikkoja työelämän eri toimijoille.

Lisätietoja verkostosta ja siihen liittymisestä: www.vates.fi/kyvytkayttoon

en kokoaminen yhteen valtakunnalliseen verkostoon on järkevää. Toivon vain, että verkoston sisällä syntyisi yhteistoimintaa samanlaista työtä tekevien kanssa, ettei toiminnasta tulisi liian yleisluonteista. Esimerkiksi minä olisin halunnut tavata jo yrityksenssillä omia kollegoitani, kertoi Salon Seudun työkeskus Kolmituote Oy:n toimitusjohtaja Ilmo Arosilta.

Arosilta, joka oli elämänsä ensimmäistä kertaa VATESin järjestämässä verkostotapahtumassa, on johtanut Kolmituotetta Salossa kolme vuotta. Sitä ennen hän toimi teollisuuden keskijohdon tehtävissä.

Kaksi vuotta ADHD-liiton toimintaa johtaneelle Virpi Dufvalle Helsingin verkostokokous oli kaiken kaikkiaan ensi kosketus VATESiin. Hänelle seminaari tarjosi oivan tilaisuuden saada perustietoa VATESin toiminnasta ja pohdita uuden verkostoitumisen tarvetta.

- Meillä ja VATESilla on yhteisenä nimittäjänä osatyökykyisten ja vammaisten työllistyminen. Uusi Kyvyt käyttöön- verkosto voi tarjota meille ja meidän jäsenyhdistyksille uuden väylän tiedon ja kokemusten saantiin sekä välittämiseen.

■ Teksti: Juha Saarinen ja Arto Vilmi
Kuvat: Jukka Uotila

Yritykset monimuotoisuus-tarkistuksiin

■ Henkilöstön monimuotoisuus on vahvuus yrityksille. Monimuotoisuuden kunnioittamisesta on yritykselle imagoetua: yritys, jossa on töissä erilaisia ihmisiä, houkuttelee myös asiakkaita erilaisia ihmisiä. Yritys pystyy myös ottamaan paremmin erilaiset ryhmät huomioon tuotteiden tai palveluiden kehittämisessä, totesi työministeri Tarja Cronberg Työkyvyllä tulosta -seminaarissa vakuutusyhtiö Ilmarisessa syyskuussa.

Ministeri ehdotti, että yritysten olisi hyvä tehdä monimuotoisuuden tarkistus aina puolivuositain.

Ministerin koko puhe, Työhyvinvoinnilla suora yhteys yrityksen menestykseen, 3.9.2008, löytyy Ilmarisen nettisivujen www.ilmarinen.fi uutisarkistosta vuoden 2008 syyskuun uutisista.

EUSEn stipendi Anki Sundqvistille

■ Euroopan tuetun työllistymisen yhdistys EUSE jakoi ensimmäistä kertaa stipendejä yhtenäistääkseen tuettua työllistymistä. Työvalmentaja Anki Sundqvist Kärkullan kuntayhtymästä Pietarsaaresta sai yhden neljästä 1 000 euron stipendistä.

- Minulle tarjoutuu mahdollisuus viikon ajan vaihtaa kokemuksia ja tutustua jonkin muun maan tuetun työllistymisen käytäntöihin, työllistymistoimintaan sekä työmarkkinoihin, kertoo opintoapurahastaan iloinen Anki Sundqvist.

Työllistämismäärärahoihin tuntuva supistus

■ Hallitus ehdottaa työ- ja elinkeinoministeriön ensi vuoden budjettiin 477,4 miljoonaa euroa. Se on 77 miljoonaa euroa vähemmän kuin kuluvana vuonna.

Välityömarkkinoiden osalta tavoitteena on vaikeasti työllistyville räätälöityjen matalan kynnyksen työpaikkojen luominen ja työpaikkojen vaikuttavuuden parantaminen. Tämä tapahtuisi luomalla entistä järjestelmällisemmin avoimille työmarkkinoille johtavia tuettuja työllistymispolkuja.

Työllistymisen vaikuttavuutta ministeriö aikoo tehostaa etsimällä työpaikkoja yrityksistä esim. edelleen sijoittamalla ja suosimalla tuella palkattujen työttömien koulutusta työn oheissa.

Budjettiehdotus verkossa: www.vm.fi/budjetti

Sosiaalisesta yrityksestä vuoden uusyritys

■ Ilmajoen Pesula valittiin Etelä-Pohjanmaan vuoden uusyritykseksi. Valinnan suorittaneen Uusyrityskeskus Neuvoa-antavan mukaan yritys on kehittänyt liikeideansa asiakkaiden tarpeiden perusteella ja yhdistänyt toimintaansa sosiaalisia ja eettisiäkin periaatteita. Yrittäjä Tiina Sillanpää kertoo saaneensa liikeidean elinkeinoasiamiehen kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta.

Ilmajoen Pesula syntyi vuonna 2005 "Kestävää työllisyyttä sosiaalisissa yrityksissä"-projektin tuloksena. Se työllistää pesulan yrittäjäparin lisäksi kaksi päätoimista ja osa-aikaisia työntekijöitä (Ilkka 2.9.).

Laki vauhdittamaan palvelusetelin käyttöä

■ Työryhmä ehdottaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteliä koskevat säännökset koottavaksi palvelusetelilakiin. Tavoitteena on kannustaa kuntia laajentamaan setelin käyttöä kotipalvelusta ja kotisairaanhoidosta muihin palveluihin. Uudistus lisäisi kuntalaisten mahdollisuuksia valita julkisesti ja yksityisesti tuotetun palvelun välillä. Laki tulisi voimaan vuoden 2009 aikana. Kunta päättäisi, missä palveluissa seteliä voisi käyttää. Kunta myös hyväksyisi palveluntuottajat, pitäisi näistä luettelo ja tiedottaisi saatavilla olevista palveluista. Palvelunkäyttäjällä ei olisi subjektiivista oikeutta seteliin ja hänellä olisi oikeus kieltäytyä setelin käytöstä. Tällöin hänet olisi ohjattava muuten järjestettyjen palvelujen piiriin. Seteli voisi olla joko tasasuuruinen tai tulosidonnainen.

Syrjintä säännölliseen seurantaan

■ Sisäasiainministeriö on asettanut "Syrjinnän seuranta-järjestelmän toimeenpääntö"-hankkeen, jonka tavoitteena on toteuttaa kansallinen syrjinnän seuranta-järjestelmä. Seuranta-järjestelmän tarkoitus on antaa ajantasaista ja objektiivista tietoa syrjinnän määrästä, laadusta, syistä ja seurauksista Suomessa.

Järjestelmän kautta seurataan etnisen alkuperän, iän, uskonnon ja vakaumuksen, vammaisuuden ja seksuaalisen suuntautumisen perusteella tapahtuvaa syrjintää. Lisäksi sukupuolen vaikutusta seurataan yhtenä syrjintää mahdollisesti lisäävänä osatekijänä.

Järjestelmän avulla tuotetaan ajantasaista tietoa internetiin ja julkaistaan vuosittain "Syrjintä Suomessa"-seurantareportti. Lisäksi hallituskausittain tai nelivuotis-kausittain laaditaan laajempi yhdenvertaisuustilanteen selvitys.

Seuranta-järjestelmän kehittäminen liittyy yhdenvertaisuutta koskevan kansallisen ja kansainvälisen oikeuden täytäntöönpanoon ja sen toimivuuden seuraamiseen.

Kuusi työllistymisen edistämishanketta MOVEen

■ MOVE- projekti haki keväällä osahankkeita vuosille 2008 - 2009 edistämään vammaisten ja osatyökykyisten henkilöiden työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Osahankkeeksi haki 10 organisaatiota tai tahoa, joista valittiin kuusi: Vaalijalan kuntayhtymän työhönvalmennushanke, Rovaniemen kaupungin vammaispalvelujen koulutushanke, Espoon Mielenterveys-yhdistyksen järjestötyöllistämisen hanke ja helsinkiläisen Aula-työkodin Askeleet työelämään -hanke. Lisäksi oululainen Nuorten ystävät ja Oulun kaupunki toteuttavat kaksi hanketta yhdessä. Hankkeet ovat työhönvalmennuksen toiminnan käynnistäminen ja vakiinnuttaminen sekä työllistymisen monipalvelukeskusmallin luominen.

Osahankkeita valittaessa on huomioitu alueellisuus: mukaan on valittu seutuja tai paikkakuntia, joissa ei vielä ole palveluja, tai alueita, joista puuttuu vammaisten ja osatyökykyisten henkilöiden työllistämisen yhteistyö. Mukaan valittiin hankkeita sekä kuntasektorilta että yhdistyksistä.

Lisätietoa www.vates.fi/move

Yritysmaailman kopiointi sopii huonosti työllisyyspalvelujen tuotantoon

■ Projektisuunnittelija Anne-Mari Ollikainen kritisoi voimakkaasti työllisyyspalvelujen saavutettavuutta ja tavoitteellisuutta vammaisten ja osatyökykyisten käyttäjäasiakkaiden näkökulmasta kirjassaan Marginaalin marginaalissa.

Teoksen arvioineen Stakesin erikoissuunnittelija Victor Savtschenkon mielestä raportti on merkittävimpiä tällä saralla viime vuosina julkaistuista. Yhtenä kiintoisimmista anneista hän pitää sitä, että raportti nostaa kilpailutuksen esille kriittisessä valossa. Raportissa ruoskitaan tapaa ottaa kritiikittömästi käyttöön yritysmaailman konsepteja julkisessa palvelutuotannossa. Kärkevän arvostelun kohteena on tilaaja-tuottaja -malli, jossa ostaja ja myyjä ovat epävarmoja roolistaan ja toimintaympäristönsä kehityksestä.

Tässä prosessissa palvelun käyttäjäasiakas jää helposti toisarvoiseksi.

Ollikainen, Anne-Mari, Marginaalin marginaalissa? Vammaiset ja osatyökykyiset henkilöt työllistymispalvelujen reunoilla. VATES-säätiö/MOVE-projekti 2008. Maksuton selvitysraportti on tilattavissa osoitteesta www.vates.fi/julkaisut

Työoloja sopeutetaan eri tavoin

■ Työolosuhteiden sopeuttamisen merkitys kasvaa työpaikoilla, kun työvoiman saatavuuden turvaaminen vaatii työntajilta työntekijöiden edellytysten entistä tarkempaa huomioimista. Kolmesta artikkelista koostuva Työolosuhteiden sopeuttamisen keinoja ja ulottuvuuksia organisaatioissa -kirjanen perehdyttää sopeuttamisen taustoihin, teknisiin keinoihin sekä ulottuvuuksiin organisaatioissa. Tällaisia ulottuvuuksia ovat talouden, tuotannon ja ihmisten yksilöllisten tarpeiden näkökulma välineinä työtehtävien kustannustehokkaaseen ja laadukkaaseen sopeuttamiseen yrityksessä.

Kirjassen toimittaja Marjatta Varanka heittää tausta-artikkelissaan kiintoisan ajatuksen pohtiessaan tuettua työllistymistä sopeuttamisen näkökulmasta: Tuetusti työllistyneiden työssä suoriutumista voi seurata ja arvioida samoilla kriteereillä kuin muiden työntekijöiden, kun riittävät, yhdenvertaistavat sopeutustoimet on tehty. Miksi pitäisi vammaisten ja osatyökykyisten työpanosta erikseen seurata, jos muidenkaan yksilöllisiä suorituksia ei tarkasti seurata.

Varanka, Marjatta (toim.), Työolosuhteiden sopeuttamisen keinoja ja ulottuvuuksia organisaatioissa. VATES-säätiö 2008. Julkaisu on maksuton ja tilattavissa osoitteesta www.vates.fi/julkaisut

Tavoitteena työelämä- ja kysyntälähtöiset työmarkkinat

■ Kolmessa tuoreessa tutkimuksessa on selvitetty viime hallituskaudella toteutettua laajaa työvoimapalvelun rakenneuudistusta. Uudistus näyttää onnistuneen päätavoitteessaan: ehkäistä ennalta pitkittävää työttömyyttä, varmistaa osaavan työvoiman saatavuus ja alentaa rakennetyöttömyyttä.

Uudistuksen kohteena olivat työvoimatoimistot sekä perustetut työvoiman palvelukeskukset. Näihin on koottu työvoimatoimiston, kunnan ja Kelan palvelut vaikeimmin työllistyville ja työhallinnon vajaakuntoisille.

Työvoiman palvelukeskusten, TYP, ja niiden emotyövoimatoimistojen välille on syntynyt työnjakoa palveluissa ja toimenpiteiden kohdentamisessa. Vaikeasti työllistyvien kuntoutus ja aktivointi on tehostunut TYPeissä, jolloin työvoimatoimistot ovat voineet keskittyä työnvälitystehtäviinsä.

Tutkijat näkevät seuraavaksi työvoimapalvelujen kehittämishaasteeksi työelämä-lähtöisyyden vahvistamisen, mikä merkitsee sitä, että palvelut ovat näkyvämmiin mukana työelämän, työvoiman rekrytoinnin ja osaamisen muutoksessa.

Arnkil, Robert et al., Kohti työelämä-lähtöisiä integroivia palveluja. Työ- ja elinkeinoministeriö 2008.

Valtakari, Mikko et al., Julkisen työvoimapalvelun palvelurakenteen uudistamisen vaikuttavuus. Työ- ja elinkeinoministeriö 2008.

Molemmat teokset ovat luettavissa ministeriön verkkosivuilla osoitteessa www.tem.fi/julkaisut. Painettuna julkaisuja voit tilata sähköpostitse osoitteesta asiakaspalvelu.publishing@edita.fi tai ostaa verkkokirjakaupasta: www.edita.fi/netmarket

Karjalainen, Vappu et al., Mitä on aktiivinen sosiaalipolitiikka kunnassa? Näköalapaikkana työvoiman palvelukeskukset. Stakes 2008.

Luettavissa Stakesin verkkosivuilta osoitteessa www.stakes.fi/julkaisut tai ostettavissa painettuna asiakaspalvelusta.

VATES-säätiö edistää vammaisten ja osatyökykyisten työllistymistä ja kuntoutumista.

Toimintamme avainalueita ovat tuettu työllistyminen ja työhönvalmennus, sosiaaliset yritykset ja työkeskukset sekä kuntouttava työ ja työyhteisö.

Kehitämme työllistymismuotoja ja kuntoutusmalleja yhdessä käytännön toimijoiden kanssa Kyvyt -käyttöön verkostossa.

Tarjoamme asiantuntijapalveluja: tietopalvelua, koulutusta, konsultointia ja ohjausta.

Vaikutamme työllistymistä edistävään sosiaali- ja työllisyyspolitiikkaan, työmarkkinoihin sekä työllistymis- ja kuntoutusjärjestelmiin.

Vuonna 1993 perustetun säätiön taustavaikuttajiin kuuluu 35 yhteisöä:

Avain-säätiö
Epilepsialiitto ry
Etelä-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry
Etelä-Suomen lääninhallitus
Invalidiliitto ry
FILHA ry
Hengityслиitto HELI ry
Kanta-Hämeen Hengitys ry
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
Kehitysvammaliitto ry
Kiipulasäätiö
Kuntoutussäätiö
Kuulonhuoltoliitto ry
Kuuroiden Liitto ry
Kuuroiden palvelusäätiö
Kuopion Seudun Hengitysyhdistys ry
Kärkulla samkommun
Lihastautiliitto ry
Laptuote-säätiö
Mielenterveyden Keskusliitto ry
Näkövammaisten Keskusliitto ry
Parik-säätiö
Puustellin tuki ry
Päijät-Hämeen Hengitysyhdistys ry
Päijät-Hämeen koulutus konserni -kuntayhtymä
Pääjärven kuntayhtymä
Raina-säätiö
Rinnekoti-Säätiö
Satakunnan erityishuoltopiirin kuntayhtymä
Suomen CP-liitto ry
Suomen Mielenterveysseura
Suomen MS-liitto ry
Turun Seudun Hengitysyhdistys ry
Uudenmaan Vammaispalvelusäätiö
Yritystaito Oy

VATES-säätiö

PL 40, Oltermannintie 8,
00621 Helsinki
Puh. (09) 7527 551
Faksi (09) 7527 5521
www.vates.fi

Julkaisut

Marginaalin marginaalissa?

Vammaiset ja osatyökykyiset henkilöt työllistymispalveluiden reunoilla.

Anne-Mari Ollikainen

Marginaalin marginaalissa? on ajankohtainen puheenvuoro tärkeästä aiheesta sosiaalisen työllistämisen toimialalla. Laaja aineisto on kerätty haastatteleamalla monipalvelu-, työ- ja toimintakeskusten johtajia ja muita työllistämistoiminnan asiantuntijoita.

Selvityksessä paneudutaan nykyisten erityistyöllistämisen yksiköiden ydinkysymyksiin ja toimintaympäristöstä nouseviin jännitteisiin.

Työllistämistoimintaa perustellaan usein asiakkaiden tarpeilla. Todellisuudessa kilpailuttaminen, kannattavuus ja kustannustehokkuus asettavat tarkat rajat työhönvalmennus- ja kuntoutuspalvelujen tuottamiselle. Vammaisen ja osatyökykyisen ihmisen ohjaaminen avoimille työmarkkinoille jääkin helposti talous- ja terveystalouden varjoon ja marginaaliin.

Kirja tuo uutta jäseneltyä ja tutkittua tietoa välityömarkkinoiden toimivuudesta. Marginaalin marginaalissa? -selvitys on hyödyllistä luettavaa alan käytännön toimijoille, suunnittelijoille, päättäjille ja tutkijoille. Se on myös ensimmäinen VATES-säätiön MOVE-projektin julkaisuista.

Terveyden edistämisen keskus on arvioinut teoksen:

“Kantaaottava teos, joka pyrkii avaamaan syitä siihen, miksi vammaiset ja osatyökykyiset henkilöt eivät pääse avoimille työmarkkinoille.”

2008, 83 sivua, ilmainen

Työhönvalmennuksen haasteet ja mahdollisuudet

Yksi työllistynyt vastaa kahtakymmentä keinua

Toim. Anne-Mari Ollikainen

Työhönvalmennuksen ja tuetun työllistämisen käsitteitä käytetään tarkoittamaan lähes mitä tahansa vammaisille, osatyökykyisille ja pitkäaikaistyöttömille tarkoitettua toimintaa, jonka tavoitteet vaihtelevat työpaikan saamisesta hyvään elämään. Tämä julkaisu on kannanotto työhönvalmennuksen pirstaleisuuteen. Tavoitteena on, että lukija pysähtyisi miettimään, mitä työhönvalmennus avoimille työmarkkinoille suuntaavana toimintana on ja minkälaisia tavoitteita sille on realistista asettaa.

Terveyden edistämisen keskus on arvioinut julkaisun käsikirjoitusvaiheessa:

“Asiallinen ja hyvä tietopaketti erityisesti asiantuntijoiden käyttöön.”

2007, 50 s., 10 euroa + toimituskulut (4,50)

Moninainen ohjaus

Ohjaajien näkemyksiä ja kokemuksia ohjauksesta ja tasa-arvosta sosiaalisen työllistämisen toimialalla.

Pauliina Lampinen

Tämä raportti kokoaa yhteen Euroopan sosiaalirahaston aTOP-projektin ohjauskoulutukseen osallistuneiden ohjaajien kokemuksia ja tulkintoja omasta ohjaustyöstään ja sen tavoitteista. Raportti tuo esiin sosiaalisen työllistämisen toimialan ohjauskäytäntöjä, tekee näkyväksi työn tekijät, heidän taustansa, asiakasryhmänsä sekä heidän omat käsityksensä työtehtävistään ja työnsä tavoitteista. Toisaalta se avaa ohjaustehtävissä toimivien käsityksiä tasa-arvosta osana ohjaustyötä.

2006, 60 s.

Kirja on tulostettavissa internetistä osoitteesta

www.vates.fi/kirjat

Säätiön julkaisujen tilaukset internetistä osoitteesta:

www.vates.fi/julkaisut

Henkilöstö

Säätiön sähköpostiosoitteet ovat muotoa: etunimi.sukunimi@vates.fi

Työllistämispalvelujen kehittäminen

Kehittämispäällikkö

Pauliina Lampinen

(09) 7527 5504, 050 408 7734

MOVE -projekti

Projektipäällikkö

Milja Louhela

(09) 7527 5526, 0440 724 944

MOVE -projekti

Projektsuunnittelija

Anne-Mari Ollikainen

(09) 7527 5525 050 576 7514

Sosiaalinen yrittäjyys

Kehittämispäällikkö

Jarmo Kujanpää

(09) 7527 5567, 040 588 0007

Verkostojen sihteeri

Tarja Karvonen

(09) 7527 5501

Viestintä

Tiedottaja

Juha Saarinen

(09) 7527 5506, 050 378 7959

Tiedotussihteeri

Arto Vilmi

(09) 7527 5568

Hallintoasiat

Toimitusjohtaja

Marjatta Varanka

(09) 7527 5505

Tiedotus- ja hallintos sihteeri

Marianne Kaunismäki

(09) 7527 5502

Talouspäällikkö

Pasi Ylipaavalniemi

(09) 7527 5508, 044 521 2133

Taloussihteeri

Vuokko Heikkilä-Kankkonen

(09) 7527 5509

Toimistoapulainen

Ella Rytkönen

(09) 7527 5507

Kenestä Grundfos Pumppujen seuraaja?

- Saatte tilaisuuden tehdä vammaiset ja osatyökykyiset tunnetuksi osaavana työvoimana.
- Hankkia myönteistä julkisuutta työnantajakumppanillenne ja itsellenne, palkitsemisesta tiedotetaan laajasti medialle.

Vuoden vammaistyöllistäjäpalkinto ja kunniakirja työnantajan yhteistyökumppanille jaetaan VATES-päivillä 11.-12.2.2009 Helsingissä.

Ehdotukset: 30.11. mennessä VATES-säätiöön.

Ehdotuslomake ja valintakriteerit löytyvät netistä: www.vates.fi

Lisätietoja: tiedottaja Juha Saarinen
050 3787 959, juha.saarinen@vates.fi

Ilmoittakaa paras
työnantajakumppaninne
Vuoden esimerkillinen
vammaistyöllistäjä
-kilpailuumme!